

Hadde SPF – sanerte – starter SPF igjen – Ingen gullgruve å sanere

– Det er ingen gullgruve å sanere. Vi skulle gjerne sluppet det. Men det er ingen gullgruve å medisinere mye heller. Så vi valgte å ta saneringen og satse på SPF enda en gang, sier Anne Karin og Roar Lima Grødeland.

TORE MÆLUMSÆTER
Klepp, Rogaland

De to har vært igjennom både opp- og nedturen i årene de har drevet Veisholen i Orre på Jæren. Etter at grisehuset brant i 2010, valgte de å bygge opp igjen et nytt grisehus. Samtidig valgte de å starte med SPF-produksjon, og den første grisinga startet nyttårsaften 2011/12. Dette fungerte helt fint fram til sommeren 2016. Da sluttet litt for mange slaktegriser å ete.

NOE VAR GALT

– Vi trodde først det var vanlig influensa. Men så spredte det seg til purkene også. Vi leverte et stort lass med slaktegriser, og vi fikk anmerkninger på 70–80 prosent av dem. Det var bukhinnebetennelse og lungeproblemer. Vi hadde jo ikke hatt sykdomsproblemer med SPF-grisene. Problemene spredte seg til de drektige purkene som også mistet matlysta og sluttet å ete. Et par av dem døde. Etter hvert gikk det over på smågrisene, og det var hos dem vi fikk de største tapene. Vi skjønnte at noe var alvorlig galt, sier Anna Karin og Roar.

APP-MISTANKE

Mistankene gikk i retning av APP, og veterinære prøver ble selvfølgelig tatt. Mistankene ble bekreftet. Det var APP, og Grødeland mener at det var tre ulike typer av dem. De drev i tre måneder til før de tok den endelige beslutningen å slakte ut og sanere. I denne perioden var det mange samtaler med dyrlege og forsikringsselskap. De ble forespeilet at de kunne leve med dette. Purkene var for så vidt ikke så verst, men smågrisene ble veldig svake etter

avvenning. De tålte transport og forflytning veldig dårlig. Vi måtte passe godt på dem, men tilstanden gikk litt opp og ned. Den var ustabil. De har tre ukers puljedrift og egen rekruttering.

BESTEMTE SEG

Senhøstes bestemte de seg for å sanere, og det ble lagt et løp for det. Men det tok ei stund før de var helt tomme for dyr. Det var de ikke før i mai, men nedvaskingen hadde allerede begynt i de avdelingene som var tomme. Det var tungt og utfordrende å gjøre noe. Da de hadde tømt rev de ned det gamle slaktegrishuset.

Nye purker kom inn, og første grising skjedd første uka i juli. Et helt nytt slaktegrishus sto innflyttingsklart 1. september, så det passet bra.

Men dette var en tøff periode. Mange arbeidsoppgaver lå oppå hverandre. Sanering og nybygg og nye purker som skulle læres opp i transponderføring.

– Vi kjøpte jo en hel besetning med ungpurker som var rene SPF landsvinpurker. Så det går ei stund før vi får

BRANT: Etter brannen i 2010 valgte de å bygge det nye grisehuset som sees her. Samtidig ble det besluttet å satse på SPF-produksjon.

STRENGERE: – Vi syns at vi holdt et strengt regime i forhold til å slippe inn andre folk og gjenstander i grisehuset. Men lærdommen er at vi må bli enda strengere, sier Anne Karin og Roar Lima Grødeland.

effekt av den nye hybridpurka, sier Roar med et skjevt smil.

De kjøpte altså flere puljer med purker. Noen var inseminerte, og noen inseminerte de sjøl. Målet var å komme i gang igjen så fort som mulig i full produksjon.

SPEKULASJONER

– Har dere noen formening om hvorfor dere fikk APP?

– Det blir spekulasjoner. Det kan være flere forklaringer på det, men vi har alltid vært nøye på å holde strenge rutiner i forhold til hygiene og smitte. Vi har vært nøye på rene soner, å vaske oss, og bruke forskjellige klær i ren og uren sone. Ramper har blitt desinfisert, og det samme har verktøy som har vært brukt i grisehuset blitt før det har sluppet inn. Vi følte egentlig at vi var ganske gode på disse viktige rutinene. Men vi må innrømme at vi ikke alltid har brukt maske og hansker. Kanskje det har vært oss? Vi vet det rett og slett ikke, sier de to. Etter at vi fikk MRSA-utbrudd i Norge har kravet til

smittebeskyttelse blitt nesten like strengt i vanlige besetninger, så spranget til SPF er ikke så stort lenger.

– Og hva er lærdommen?

– Den er veldig enkel. Vi må bli enda strengere både med oss som arbeider der og med besøkende som av en eller annen grunn må inn i grisehuset. Nå bruker vi hansker og maske konsekvent.

STORE TAP

Det oppstår naturligvis store økonomiske tap som følge av en slik saneringsprosess.

– Vi får ikke dekket kostnadene ved innkjøp av nye dyr. Bare der har nok dette kostet oss halvannen million kroner. I tillegg tapte vi inntekter fra april, så inntektstapet var minst et halvt år. Forsikringen dekket tapet i sykdomsperioden pluss forventet/stipulert nedgang i produksjonen i den tolv måneders-perioden forsikringen gjelder for. Men vi så etter tre måneder

hva tapet ville bli framover. Det er ingen gullgruve å sanere, men det er tross alt dette vi driver med. Det er svineproduksjonen vi lever av. Nå må vi bare krysse fingrene for at det går bra framover, sier Grødeland.

MINDRE SKEPSIS

De var kjempefornøyde med de purkene de hadde før. Og de så verdien i den SPF-produksjonen de drev før, sjøl om de kom sent i gang med innkrysning av z-purka.

– SPF-grisen har hos enkelte et litt dårlig rykte, og når du får APP hos SPF-griser så er ikke det bra. Men likevel føler vi at den skepsisen som vi møtte mot SPF-produksjon for en del år siden har stilnet, i hvert fall i forhold til da vi startet. Og når folk ser at vi sanerer for å fortsette med SPF så er jo det et uttrykk for at vi var vekkelig fornøyd med den produksjonen vi hadde. Vi må nå krysse fingrene for at vi kan få oppleve dette igjen uten nye avbrudd, sier Anne Karin og Roar Grødeland.